

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГОРЛІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІНОЗЕМНИХ МОВ**

КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ІСТОРІЯ СУЧАСНИХ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИХ ВЧЕНЬ

СИЛАБУС

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська))
Освітня програма	Середня освіта (Мова і література (англійська)). Психологія
Форма навчання	денна
Курс	I
Семестр	I

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання
кафедри англійської філології
та перекладу

29.08.2019 № 1

ЗМІСТ

1.	Відомості про розробників і науково-педагогічних працівників, які викладають навчальну дисципліну	3
2.	Мета, завдання, передумови вивчення навчальної дисципліни	3
3.	Предметні компетентності та результати навчання	4
4.	Місце навчальної дисципліни в структурі освітньої програми	7
5.	Опис навчальної дисципліни	7
6.	Обсяг, методики і технології викладання дисципліни	8
6.1.	Анотація програми навчальної дисципліни	8
6.2.	Основні модулі навчальної дисципліни	11
6.3.	Індивідуальне навчально-дослідне завдання	11
6.4.	Форми та методи навчання	11
7.	Політика навчальної дисципліни	11
8.	Контрольні заходи результатів навчання	12
8.1.	Поточний контроль	12
8.2.	Підсумковий контроль	12
9.	Критерії й засоби оцінювання рівня знань і умінь здобувачів вищої освіти з дисципліни	13
10.	Рекомендована література	18

1. Відомості про розробників і науково-педагогічних працівників, які викладають навчальну дисципліну:

Назва дисципліни	Історія сучасних літературознавчих вчень
Викладач (-і)	<i>Шкуропат Марина Юріївна</i> , кандидат філологічних наук, доцент
Контактний телефон	+38(050) 471-65-86
E-mail	m.shkuropat@forlan.org.ua
Локація дисципліни в корпоративному середовищі	Ресурсний центр (аудиторія № 315, навчальний корпус № 2)
Формат дисципліни	Очний (offline)
Консультації	Очні консультації: в день проведення лекцій/семінарських занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання можна надсилати на адреси електронної пошти, зазначені в силабусі.

2. Мета, завдання, передумови вивчення навчальної дисципліни

Навчальна програма дисципліни «Історія сучасних літературознавчих вчень» укладена відповідно до профілю освітньої програми та освітньої програми підготовки магістрів галузі знань 01 Освіта / Педагогіка для спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська)).

Дисципліна «Історія сучасних літературознавчих вчень» зосереджується на вивченні світової естетичної та літературно-критичної думки в історичній перспективі, від античних часів до сучасності, із залученням науково-критичних і літературно-методичних досліджень як вітчизняних, так і зарубіжних авторів. Протягом курсу вивчається природа художньо-літературного твору як головної одиниці літератури, закономірності літературного процесу, найзагальніші принципи та шляхи дослідження як літературного твору, так і літературного процесу.

Навчальна дисципліна «Історія сучасних літературознавчих вчень» має велике значення у справі формування загального гуманітарного світогляду здобувача-філолога, допомагає йому активніше сприймати курс історико-літературних та суспільно-історичних дисциплін, зокрема таких, як «Історія української культури», «Історія світової культури», «Історія України», «Історія зарубіжної літератури», «Сучасний літературний процес: основні тенденції розвитку», «Компаративні аспекти українського літературознавства», формує інтегральні, загальні і фахові компетентності, необхідні майбутньому вчителю, викладачу-словеснику, перекладачу для орієнтації в сучасному українському культурному контексті.

Курс допомагає здобувачам на новому рівні узагальнити, систематизувати свої знання з особливостей розвитку світової естетичної та літературно-критичної думки в історичному вимірі, а також значно розширити їх шляхом систематичного осмислення особливостей його перебігу на сучасному етапі, класифікації притаманних йому художніх явищ.

Мета дисципліни: вивчення навчальної дисципліни «Історія сучасних літературознавчих вчень» є узагальнення, систематизація та поглиблення теоретичних знань про літературний процес, збагачення новими про історичний розвиток теоретичної думки, встановлення зв'язків між розвитком літературознавчих шкіл, напрямків та течій в західному та вітчизняному літературознавстві.

Завдання:

- поглибити розуміння закономірностей розвитку літератури як виду мистецтва;
- закріпити та розширити знання про основні літературознавчі школи, філологічні напрямки та підходи до літературного твору;
- осмислити зв'язок між закономірностями розвитку світового літературного процесу та літературознавчими напрямками дослідження;
- ознайомитися з найважливішими працями вітчизняних і світових теоретиків літератури і творче осмислити їхні міркувань та положення з позицій сьогодення.

Передумови для вивчення дисципліни: обізнаність із предметною галуззю та розуміння професійної діяльності; вміння здійснювати аналіз художніх творів жанрово-видового спектру, оперувати сучасним категоріально-термінологічним апаратом літературознавства.

Дисципліна формує **міждисциплінарні взаємозв'язки** з іншими дисциплінами «Історія української культури», «Історія світової культури», «Історія України», «Історія сучасних літературознавчих вчень», «Історія зарубіжної літератури», «Сучасний літературний процес: основні тенденції розвитку», «Компаративні аспекти українського літературознавства», «Методика викладання української та зарубіжної літератур», «Методика викладання літературознавчих дисциплін у вищій школі»

3. Предметні компетентності та результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти **компетентностей і програмних результатів** навчання відповідно до освітньої програми спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська)), а саме:

Загальні компетентності:

Здатність аналізувати й оцінювати сучасні наукові досягнення в галузі літературознавства, методики викладання літературознавчих дисциплін.

Здатність планувати і вирішувати завдання власного особистісного та професійного розвитку.

Здатність здійснювати пошук, обробку, систематизацію, контекстуалізацію та інтерпретацію загальнонаукової інформації з різних джерел, генерувати нові

ідеї для вирішення наукових і практичних завдань, зокрема у міждисциплінарних галузях.

Здатність орієнтуватися в інформаційних та Internet джерелах, працювати з бібліотечними фондами, критично ставитись до отриманої інформації, усвідомлювати цінності суб'єктивної позиції в інформаційному просторі, володіння комп'ютерною та інформаційною культурою.

Здатність працювати у професійній та/або науковій групі, дотримуючись етичних норм професійної діяльності та академічної доброчесності.

Фахові компетентності:

Здатність використовувати базові знання про теоретичні засади, методологічні принципи, практичне застосування та міждисциплінарні зв'язки сучасного літературознавства.

Здатність сприймати літературу як невід'ємну частину світової художньої культури та розуміти її як мистецтво слова.

Здатність до духовно-ціннісної орієнтації та формування естетичних потреб особистості на основі вивчення найяскравіших зразків художньої літератури.

Здатність мислити логічно й послідовно, здійснювати аналіз та синтез різних ідей, точок зору, літературознавчих явищ у їх взаємозв'язку та взаємозалежності.

Здатність розрізняти художні явища й тенденції сучасного літературного процесу, визначати їх особливості, історичну обумовленість, розглядати їх в контексті історико-літературних і критичних оцінок представників різних шкіл сучасного літературознавства.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі повинні набути таких **результатів навчання:**

- вільне оперування ключовими термінами і поняттями сучасного літературознавства;
- аналіз та об'єктивна оцінка сучасних наукових досягнень у галузі літературознавства;
- самостійний пошук, обробка, систематизація, контекстуалізація та інтерпретація загальнонаукової інформації з різних джерел, генерування нових ідей для вирішення наукових і практичних завдань, зокрема у міждисциплінарних галузях;
- ефективне використання базових знань про теоретичні засади, методологічні принципи, практичне застосування та міждисциплінарні зв'язки сучасного літературознавства;
- здобувачі повинні *знати*:
 - закономірності розвитку українського літературного процесу на сучасному етапі;
 - риси української літератури та її національну своєрідність, місце в контексті світового літературного процесу;
 - системну взаємодію різних ідейно-художніх тенденцій, напрямів, течій;
 - останні наукові розвідки провідних вітчизняних та зарубіжних літературознавців;
 - міжпредметні зв'язки з теоретико-літературними дисциплінами;

- термінологічний апарат сучасного літературознавства, сучасні підходи до аналізу літературних явищ;
- життєвий і творчий шлях видатних українських письменників сучасності, найбільш значущі твори.

Здобувачі здобувачі повинні:

знати:

- теоретичні поняття, пов'язані з розвитком літературознавчої науки
- основні аспекти і принципи вивчення літературних феноменів, зокрема, принципи естетичності, іманентності, історизму, структурованості, системності, контекстуальності;
- ключові поняття та категорії сучасного вітчизняного та зарубіжного літературознавства;
- провідні методики сучасного вітчизняного та зарубіжного літературознавства;
- закономірності розвитку літературного процесу та художньої специфіки провідних літературних течій, напрямів;

вміти:

- охарактеризувати основні етапи у формуванні літературознавчих шкіл;
- розкрити історичні особливості виникнення та функціонування літературознавчих шкіл в Україні;
- використовувати досвід відомих теоретиків та літературних критиків, які зробили вагомий внесок у розвиток різних підходів до аналізу літературних явищ (напрямів, течій, творчості письменника, літературних творів як довершених систем);
- систематизувати основні теоретико-літературні поняття і їх синхронних та діахронічних взаємозв'язках;
- висвітлити основні закономірності розвитку літературного процесу;
- використовувати сучасний понятійний та категоріальний апарату процесі вивчення теоретичних праць;

розкрити сучасний стан вітчизняної теоретичної думки, охарактеризувати провідні аналітичні тенденції.

Програмні результати навчання:

Аналіз та об'єктивна оцінка сучасних наукових досягнень у галузі літературознавства, методики викладання літературознавчих дисциплін; застосування у власній професійній діяльності сучасної наукової методології, використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій.

Самостійний пошук, обробка, систематизація, контекстуалізація та інтерпретація загальнонаукової інформації з різних джерел, генерування нових ідей для вирішення наукових і практичних завдань, зокрема у міждисциплінарних галузях.

Вільна орієнтація орієнтуватися в інформаційних та Internet джерелах, використання у власній професійній діяльності бібліотечних фондів, критичне ставлення до отриманої інформації, усвідомлення цінності суб'єктивної позиції в інформаційному просторі, володіння комп'ютерною та інформаційною культурою.

Результативна діяльність у професійній та/або науковій групі, дотримання етичних норм професійної діяльності та академічної доброчесності.

Ефективне використання базових знань про теоретичні засади, методологічні принципи, практичне застосування та міждисциплінарні зв'язки сучасного літературознавства.

4. Місце навчальної дисципліни в структурі освітньої програми:

а) навчальна дисципліна належить до обов'язкових дисциплін циклу професійної підготовки;

б) під час вивчення цієї дисципліни використовуються знання, отримані з таких дисциплін (пререквізитів): «Вступ до літературознавства», «Аналіз художнього тексту: жанри та стилі», «Історія української літератури», «Історія України», «Історія української культури», «Історія зарубіжної літератури» тощо;

в) основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін (постреквізитів): «Методологія сучасних літературознавчих досліджень», «Психопоетичний дискурс в сучасному літературознавстві», «Компаративні аспекти українського літературознавства», «Гендерні дослідження в літературознавстві» тощо.

5. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Опис підготовки фахівців	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта	Вибіркова (за вибором закладу вищої освіти)	
	Спеціальність 014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська))		
Змістових модулів – 3	Освітня програма «Середня освіта (Мова і література (англійська)). Психологія»	Рік підготовки 1	
Загальна кількість годин: денна – 90 год. заочна	Рівень вищої освіти: другий	Семестр	
		1	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи здобувача – 2,7	ступінь освіти: магістр	Лекції	
		20 год.	
		Семінари	
		16 год.	
		Самостійна робота	
		54 год.	
		Вид контролю: залік	

6. Обсяг, методики і технології викладання дисципліни:

6.1. Анотація програми навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Основні етапи розвитку теоретико-літературної думки

Тема 1. Ключові етапи розвитку теоретико-літературної думки від античності до XIX ст.ст. Платон і Аристотель – найвидатніші представники теоретико-літературної думки періоду античності. Літературознавство періоду Середньовіччя. Західноєвропейська теоретико-літературна думка періоду Відродження. Літературознавство XVII ст. Літературно-критична думка періоду німецького класичного ідеалізму (концепції мистецтва І. Канта, Гегеля).

Тема 2. Загальноєвропейські літературознавчі школи XIX ст.

Міфологічна школа, її засновники, ключові ідеї. Міф як універсальне значення, «природна релігія», необхідна умова існування мистецтва, основа поезії. Походження жанрів у контексті праць міфологічної школи. Міфологічні концепти літератури. Біографічна школа: аналіз біографії та психології митця. Біографічний метод як спосіб вивчення літератури, що передбачає дослідження художніх творів на основі встановлення їхнього зв'язку з біографією письменника. Культурно-історична школа, концепція І. Тена. Методологічні засади культурно-історичної школи: ретельне вивчення культурно-історичних умов творчості, громадського світогляду письменника, особливостей менталітету народу, зумовлених кліматом, історією, соціальними обставинами. Розробка історико-генетичної методології, створення історії національних літератур. Компаративна школа. Компаративістика як літературознавча методологія, яка займається зіставленням еволюційних тенденцій національних літератур, вивченням безпосередніх та опосередкованих зв'язків між ними, їхніх подібностей та відмінностей. Ідея міграції сюжетів. Концепція запозичень. Теорія «зустрічних течій» О.Веселовського. Психологічний метод як наукова тенденція в літературознавстві, об'єктом дослідження якої є психологія творчості та особистість письменника, поглиблений аналіз характерів літературних героїв.

Змістовий модуль 2.

Методологічні пошуки зарубіжного літературознавства у XX ст.: напрямки та школи

Тема 1. Психоаналітичний метод. Фройдівське розуміння процесу творчості як сублимації. Архетипна критика – як різновид сучасної критики психолого-генетичної специфіки художнього феномену, підґрунт ямякої є концепції К.-Г. Юнга.

Тема 2. Формальна школа. Ідеї російських формалістів, їх вплив на розвиток теоретичної поетики. Розширення поняття художньої форми літературного твору, увага до категорії «прийом».

Тема 3. Структуралізм та постструктуралізм, провідні школи структуральної поетики. Ідея художнього твору як єдності тексту і структури. Парадигматика і синтагматика художнього твору у світлі ідей структуралізму.

Тема 4. Деконструктивізм як опозиція структуралізму. Виявлення внутрішніх суперечностей тексту як автоматичної, внутрішньо організованої словесної єдності. «Надлишкові сенси» у художньому творі, потенційна можливість його безмежних тлумачень та інтерпретацій. Художній феномен як риторичний конструкт ідеології. Деконструктивізм. Принципи деконструктивістський критики, сформульовані в працях французьких постструктуралістів (Ж. Дерріда, Р. Барт, Ю. Кристевої, М. Фуко). Єльський школа деконструктивізму: П. де Мен, Х. Блум, Дж. Хартман, Дж. Міллер.

Тема 5. Герменевтика як теорія розуміння та інтерпретації текстів. Основні етапи розвитку зарубіжної та вітчизняної герменевтики. Ф. Шлейєрмахер про основні правила розуміння. Проблема "герменевтичного кола". Герменевтичні ідеї В. Дільтея, М. Хайдеггера, Гадамера, П. Ріккера, Г. Шпета. "Традиційна" і "сучасна" герменевтика.

Тема 6. Рецептивна естетика як різновид естетичної теорії, що зосереджується на проблемі сприймання художніх творів. Теорії Г. Р. Яussa та В. Ізера. Читання як співтворчість. Горизонт читацьких сподівань. Класифікації читачів.

Тема 7. Феміністична критика – методологія, яка включає розуміння «інакшості» жінки, досліджує гендерні стереотипи в літературі, інтерпретує особливості жіночого письма.

Тема 8. Постколоніальна критика – сукупність різнопланових, тематично пов'язаних наукових студій, які досліджують своєрідність літератур колонізованих народів, розвінчують імперський міф про «іманентну вищу» культуру колонізаторів.

Змістовий модуль №3.

Розвиток вітчизняної теоретико-методологічної думки ХХ-ХХІ ст.

Тема 1. Методологічні засади української історичної та філологічної школи. Історична школа як вияв романтизму в науці про літературу. М. Максимович та його принципи наукового аналізу літературних творів. Діяльність «Руської трійці» та «Кирило-Мефодієвського братства». Філологічна школа, її модерні розгалуження в період новітньої літератури. Зміст поняття «філологічна школа» і її місце в історії літературознавства. Ситуація і українській літературі на початку ХХ ст. Леся Українка і тлумачення нею неоромантизму. Критична діяльність авторів з оточення «Молодої музи». Б. Лепкий і його «Начерк історії української літератури». Філологічний семінар в Київському університеті під керівництвом В. Перетца. Філологічні традиції в українському літературознавстві. 20-х років і розгром їх на рубежі 20-30 років.

Тема 3. Літературознавство доби соцреалізму.

Зарубіжне та материкове літературознавство України 20-х років ХХ ст. Теоретичні та історико-літературні праці Л. Білецького, М. Грушевського, М. Возняка. Утвердження марксистського літературознавства і проблеми вульгарно-соціологічної методології. Цензурні послаблення в критичній думці періоду війни. Активізація соцреалістичного офіціозу в публікаціях Ю. Кобилецького, П. Тичини, О. Білецького. Сталінська розправа з кіноповістю О. Довженка «Україна в огні» і екстраполяція цієї розправи на весь сучасний літературний процес.

Класові переоцінки творчості Т. Шевченка, П. Куліша та І. Франка. Розвиток українського літературознавства в радянську добу. «Історія української літератури» М. Гнатишака та Д. Чижевського. Концепція літературознавства в критичних виступах членів МУРу. Поглиблення кризи в літературознавстві в материковій Україні. Двотомна «Історія української літератури» як політичний донос на український літературний процес. «Потепління» 60-х років і спроба чергового відродження науки про літературу. Занепад і зовнішня «пристойність» науки про літературу наприкінці 50-х років. Рух шістдесятництва в літературній критиці. Вибіркова реабілітація письменників. Спротив ідеологічному наступу на літературу і літературну критику (статті і виступи О. Гончара, І. Дзюби, І. Септичного, В. Стуса та ін.) Літературна критика як «жандарм у палітурках». Останні роки застійного літературознавства. Повернення у науковий обіг репресованого літературознавства (С. Ефремов, М. Грушевський, М. Зеров, Д. Чижевський). Зближення діаспорної і материкової науки про літературу.

Тема 4. Наукове літературознавство в діаспорі. Продовження українських традицій в українській діаспорі та в материковому літературознавстві кінця ХХ ст. «Історія української літератури» Д. Чижевського. «Розстріляне відродження» Ю. Лавріненка. Здобутки та втрати авторського літературознавства. Відродження філологічної школи в академічному та освітньому літературознавстві. Суперечності розвитку літературознавства в умовах «перебудови».

Тема 5. Дискурс модерного літературознавства в 90-х роках.

Пошуки літературознавчих методологій. Літературознавство наукове і навчальне. Літературна освіта як вияв «нормативного літературознавства». «Історія української літературної критики» Р. Гром'яка, «Критики і критерії» М. Ільницького. Спроби постмодерного погляду на літературу у дослідженнях Г. Грабовича і Павлишина.

Тема 6. Українські Феміністичні студії (О. Забужко, Н. Зборовська, В. Агеєва)

Міфологічна методологія аналізу. «Неоміфологізм» у художньому та науковому мисленні (А. Нямцу, В. Нарівська, В. Пахаренко). Розвиток прозових жанрів та проблеми «духовного стилю».

Компаративні дослідження. (Д. Наливайко, З. Геник-Березовська та ін.)

Постколоніальні студії в українському літературознавстві. (С. Павличко, Т. Гундорова, В. Агеєва, Р. Чопик, Р. Голод. Анти-колоніальна та пост-колоніальна критика. "Франко — не Каменярь" Т. Гундорової, "Не-Стефанік", "Русів (Не-Торговиця)" Р. Чопика.

Сучасні аналітичні стратегії. Інтеграційні тенденції в науково-гуманітарному мисленні ХХІ століття; мультикультуралізм та міжкультурні студії. Порівняльне літературознавство. Теорії інтертекстуальності, нарратології, неориторики. Новий історизм. Гендерні дослідження. Геопоетика. Нова екологічна критика. Значення академічної методології.

6.2. Основні модулі навчальної дисципліни

№ п/п	Модуль /назва	Всього годин	Аудиторні заняття				Само стій на робо та
			Лекції	Практичні	Семинарські	Лабораторні	
1	Змістовий модуль 1. Провідні тенденції розвитку сучасного літературного процесу в Україні	62	12	-	10	-	30
2	Змістовий модуль 2. Постмодерна епоха в Україні: дискусії, естетичні орієнтації митців	88	28	-	22	-	48
ВСЬОГО		150	40		32		78

6.3. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Проект «Жанрово-стильове розмаїття сучасної української прози»

6.4. Форми та методи навчання

Для визначення рівня засвоєння слухачами навчального матеріалу використовуються такі **форми навчання**: 1) лекційні заняття, на яких подається огляд характерних тенденцій, жанрових і стилістичних трансформацій, які відбуваються в сучасній українській літературі; 2) семінарські заняття, що передбачають опрацювання окремих творів сучасних українських письменників, осмислення та обговорення значимих літературних явищ у загальному культурному контексті доби; 3) консультації, які проводяться з метою допомоги здобувачам у виконанні творчих робіт, роз'яснення окремих розділів теоретичного матеріалу, відпрацювання здобувачами пропущених занять.

Методи навчання і викладання. Інформаційно-повідомлювальний, пояснювально-ілюстративний, інструктивно-практичний, пояснювально-спонукальний; виконавський, репродуктивний, продуктивно-практичний, частково-пошуковий, пошуковий.

7. Політика навчальної дисципліни заснована на політиці ГПМ.

Горлівський інститут іноземних мов ДВНЗ ДДПУ є вільним і автономним центром освіти, що покликаний давати адекватні відповіді на виклики сучасності, плекати й оберігати духовну свободу людини, що робить її спроможною діяти згідно з власним сумлінням; її громадянську свободу, яка є основою формування суспільно відповідальної особистості, та академічну свободу і добросовісність, що є головними рушійними чинниками наукового поступу. Внутрішня атмосфера інституту будується на засадах відкритості, прозорості, гостинності, повазі до особистості.

Вивчення навчальної дисципліни «Історія сучасних літературознавчих вчень» потребує: виконання завдань згідно з навчальним планом; підготовки до семінарських занять; роботи в інформаційних джерелах; опрацювання рекомендованої основної та додаткової літератури, а також ознайомлення зі змістом художніх текстів, рекомендованих для обов'язкового прочитання.

Підготовка та участь у семінарських заняттях передбачає: ознайомлення з програмою навчальної дисципліни, питаннями, які виносяться на заняття з відповідної теми; вивчення теоретичного матеріалу, конспекту лекцій, а також позицій, викладених у підручниках, монографічній та іншій науковій літературі.

Результатом підготовки до заняття повинно бути змістовне володіння здобувачем вищої освіти матеріалом теми, якій присвячено відповідне заняття, а саме: підтвердження теоретичного матеріалу прикладами з художніх текстів, знання основних дефініцій сучасного літературознавства, уміння аргументовано викласти певний матеріал, підготувати презентацію власних навчальних пошуків, коментувати відповіді інших здобувачів вищої освіти, доповнювати їх, знаходити помилки (неточності, недоліки) та надавати правильну відповідь.

Відповідь здобувача повинна демонструвати ознаки самостійності виконання поставлених завдань, відсутність ознак повторюваності та плагіату.

Присутність здобувачів вищої освіти на лекційних та семінарських заняттях є обов'язковою. Пропущені з поважних причин заняття мають бути відпрацьовані.

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників процесу навчання, бути зваженим, уважним та дотримуватися дисципліни й часових (строкових) параметрів навчального процесу.

8. Контрольні заходи результатів навчання

Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється відповідно до методики накопичення балів за результатами поточного контролю (контрольні точки, контрольні роботи змістових модулів).

ГРАФІК поточного контролю

Курс I (магістри 014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська))

I семестр 201_ – 201_ навчальний рік

Факультет соціальної та мовної комунікації

Кафедра української філології

Секція теорії літератури та історії української літератури

Дисципліна «Історія сучасних літературознавчих вчень»

Викладач: _____

Кількість КТ – 2

Коефіцієнт КТ – 0,3

Кількість КРЗМ – 1

Коефіцієнт КРЗМ – 0,4

Кількість ЗМ – 2

Вид підсумкового контролю:

залік

№	Вид контролю	Форма контролю	Термін проведення
1	КТ 1	Середній бал за усні відповіді на семінарах 1 – 4 + виконання самостійної роботи	СЗ № 4
2	КТ 2	Середній бал за усні відповіді на семінарах 5 – 9 + виконання самостійної роботи	СЗ № 8
3	КРЗМ 1	Презентація та захист реферату,	СЗ № 9

Затверджено:

Протокол № __ від «__» _____ 201_р.

Завідувач кафедри української
філології

Т. М. Радіонова

9. Критерії й засоби оцінювання рівня знань і умінь здобувачів з дисципліни «Історія сучасних літературознавчих вчень»

Здобувач одержує оцінку **відмінно (100)**, якщо він:

- має системні теоретичні знання з дисципліни,
- **вільно** володіє спеціальною термінологією,
- виявляє міцні уміння і навички аналізування літературного, літературно-критичного матеріалу,
- аргументовано, з посиланням на тексти художніх творів, історико-літературні, літературно-критичні першоджерела доводить власну думку,
- виявляє науковий інтерес до дисципліни,
- самостійно здійснює дослідницьку діяльність у галузі історії, теорії літератури,
- безпомилково виконує письмові завдання в обсязі 100% за відведений час,
- рівень мовленнєвої культури високий.

Здобувач одержує оцінку **відмінно (95)**, якщо він:

- виявляє **глибоке розуміння** основних понять і категорій з дисципліни,
- уміє аргументовано доводити власну думку, здатний системно аналізувати художні явища, виявляючи достатній рівень сформованості аналітичного й систематичного мислення,
- виявляє науковий інтерес до дисципліни, але не включається до дослідницької діяльності,
- володіє спеціальною літературознавчою термінологією,
- безпомилково виконує письмові завдання в обсязі 90-95% за відведений час,
- рівень мовленнєвої культури досить високий.

Здобувач одержує оцінку **відмінно (90)**, якщо він:

- виявляє **глибоке розуміння** основних понять і категорій з дисципліни,

- уміє аргументовано доводити власну думку, здатний системно аналізувати художні явища, допускаючи однак незначні помилки теоретичного й практичного характеру, які самостійно виправляє,
- виявляє науковий інтерес до дисципліни, але не включається до дослідницької діяльності,
- володіє спеціальною літературознавчою термінологією,
- виконує письмові завдання в обсязі 90% за відведений час,
- рівень мовленнєвої культури достатній.

Здобувач одержує оцінку **добре (85)**, якщо він:

- виявляє **розуміння** основних понять і категорій з комплексу літературознавчих дисциплін, виявляючи **належний** рівень сформованості аналітичного і синтетичного мислення,
- достатньо повно аналізує художні твори, виділяючи відповідні структурні елементи та демонструючи їх взаємозв'язок,
- відповідь аргументована, ілюстрована вдалими прикладами,
- володіє спеціальною літературознавчою термінологією, але допускає негрубі помилки теоретичного й практичного характеру,
- виконує письмові завдання в обсязі 80% за відведений час,
- рівень мовленнєвої культури достатній.

Здобувач одержує оцінку **добре (80)**, якщо він:

- виявляє **розуміння** основних понять і категорій з дисципліни,
- достатньо повно аналізує художні твори, допускаючи помилки при виділенні їх структурних елементів та встановленні їх взаємозв'язку,
- володіє практичними вміннями і навичками відповідно до вимог курсу,
- володіє спеціальною літературознавчою термінологією, допускаючи незначні помилки теоретичного й практичного характеру,
- виконує письмові завдання в обсязі 80% за відведений час,
- рівень мовленнєвої культури достатній, але допускаються незначні мовленнєві помилки.

Здобувач одержує оцінку **добре (75)**, якщо він:

- виявляє **розуміння** основних понять і категорій з дисципліни, допускаючи незначні помилки,
- достатньо повно аналізує художні твори, допускаючи помилки при виділенні їх структурних елементів та встановленні їх взаємозв'язку,
- володіє практичними вміннями і навичками відповідно до вимог курсу,
- володіє спеціальною термінологією поверхово, допускає помилки теоретичного й практичного характеру,
- виконує письмові завдання в обсязі більше ніж 2/3 за відведений час,
- рівень мовленнєвої культури достатній, але допускаються незначні мовленнєві помилки.

Здобувач одержує оцінку **задовільно (70)**, якщо він:

- добре володіє навчальним матеріалом, спроможний із незначною сторонньою допомогою аналізувати, узагальнювати його,
- виявляє **розуміння** основних теоретичних, історико-літературних понять і категорій, розкриває їх взаємозв'язок, виявляючи **достатній** рівень сформованості аналітичного і синтетичного мислення,
- володіє спеціальною термінологією поверхово, допускає значну кількість помилок теоретичного й практичного характеру,
- виконує письмові завдання в обсязі більше ніж 2/3 за відведений час,
- рівень мовленнєвої культури достатній, але допускаються мовленнєві помилки.

Здобувач одержує оцінку **задовільно (65)**, якщо він

- не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, **невпевнено** викладає теоретичний, фактографічний, історико-літературний матеріал,
- **має недостатній** рівень сформованості аналітичного і синтетичного мислення під час аналізу художнього твору, закономірностей розвитку літературного процесу,
- слабо володіє спеціальною термінологією, допускає значну кількість помилок теоретичного й практичного характеру,
- виконує письмові завдання в обсязі більше ніж 60% за відведений час,
- рівень мовленнєвої культури достатній, але допускаються значні мовленнєві помилки.

Здобувач одержує оцінку **задовільно (60)**, якщо він

- не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом,
- **має недостатній** рівень сформованості аналітичного і синтетичного мислення під час аналізу художніх, розвитку літературного процесу,
- мовлення відзначається недостатньою осмисленістю і логічністю, бідністю словника, значною кількістю фактичних помилок,
- виконує письмові завдання в обсязі більше ніж 60% за відведений час,
- рівень мовленнєвої культури низький, але допускаються значні мовленнєві помилки.

Здобувач одержує оцінку **незадовільно (55)**, якщо він

- не вміє вільно, логічно, аргументовано, чітко висловлюватись, відповідь характеризується низьким рівнем усвідомлення,
- не вміє аналізувати художні твори, допускаючи помилки при класифікації літературних явищ, визначенні їх місця та ролі у розвитку літературного процесу,
- рівень мовленнєвої культури низький, допускаються значні мовленнєві помилки,
- виконує письмові завдання в обсязі більше ніж 50% за відведений час,
- не володіє спеціальною термінологією.

Здобувач одержує оцінку **незадовільно (35 і менше)**, якщо він

- не вміє аналізувати художні твори, допускаючи помилки при класифікації літературних явищ, визначенні їх місця та ролі у розвитку літературного процесу,
- відповідь характеризується низьким рівнем усвідомлення,
- робить грубі фактичні помилки; не може навести приклади; допускає значну кількість мовленнєвих помилок,
- виконує письмові завдання в обсязі більше ніж 30% за відведений час,
- не володіє спеціальною термінологією.

Загальна оцінка складається із суми балів за контрольні точки та контрольні роботи змістових модулів, набраних упродовж навчального семестру.

У разі, якщо здобувач не набрав необхідну залікову суму балів (60 балів), залік складається у спеціально відведений навчальним розкладом час в усній формі за поданими нижче питаннями:

1. Літературознавство доби Античності. Естетичні погляди Платона й Аристотеля.
2. Ранньохристиянський період розвитку філософсько-літературної думки.
3. Розвиток літературознавчої думки у добу Середньовіччя.
4. Становлення науки про літературу в період романтизму.
5. Естетичні погляди на літературу в добу класицизму і Просвітництва.
6. Особливості трактату Н.Буало "Поетичне мистецтво".
7. Романтичні концепції мистецтва слова.
8. Розкрийте особливості літературно-естетичного руху від доби Середньовіччя до Просвітництва.
9. Охарактеризуйте становлення науки про літературу у період романтизму.
10. Розкрийте специфіку компаративного методу.
11. Охарактеризуйте міфологічну школу.
12. Розкрийте особливості біографічного методу.
13. Простежте історію психологічної школи у літературознавстві.
14. Розкрийте особливості культурно-історичної школи.
15. Охарактеризуйте специфіку формальної школи.
16. Розкрийте особливості психоаналітичного методу.
17. З'ясуйте специфіку архетипної критики.
18. Особливості розвитку української літературознавчої думки у ХІХ ст.
19. Виникнення загальноєвропейських методологічних літературознавчих шкіл у ХІХ столітті.
20. Проблема походження літератури у працях представників міфологічної школи.
21. Концепція авторської особистості у літературному творі з точки зору представників біографічного методу.

22. Культурно-історична школа: пошуки спільного знаменника для пояснення вищої літератури.
23. Порівняльно-історичне літературознавство і теорія художніх запозичень.
24. Компаративістика (порівняльне літературознавство) ХІХ ст.
25. Психоаналітичний метод в літературознавстві.
26. З. Фройд і К.-Г. Юнг про психологію творчості.
27. Структуралістський метод у літературознавстві.
28. Принципи герменевтичного підходу до літературного тексту.
29. Історичні парадигми авторства.
30. Читач і читання. Читання як гра.
31. Категорії читача в інтерпретації У. Еко, Г. Гессе.
32. Охарактеризуйте структуралізм, назвіть провідні школи структуралістів.
33. 19. Розкрийте теорію рецептивної естетики.
34. Охарактеризуйте постколоніальні студії у літературознавстві.
35. Викладіть засади феміністичної критики.
36. Назвіть напрямки методологічних пошуків сучасного літературознавства?

Шкала оцінювання рівня знань і умінь здобувачів: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
	екзамен	залік		
90-100	відмінно	зараховано	A	відмінне виконання лише з незначною (мінімальною 1-2) кількістю помилок
82-89	добре		B	вище середнього рівня з кількома помилками
75-81			C	вище середнього рівня з кількома помилками
67-74	задовільно		D	непогано, але зі значною кількістю недоліків
60-66			E	виконання задовольняє мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	не зараховано	FX	з можливістю повторного складання
1-34			F	з обов'язковим повторним курсом

10. Рекомендована література

Основна література

1. Білоус П.В. Теорія літератури: навчальний посібник. К.: Академвидав, 2013. – 328 с.
2. Літературознавчий словник-довідник / авт.-укл. Гром'як Р.Т., Ковалів Ю.І. та ін. К. : ВЦ „Академія”, 1997. 752 с.
3. Наєнко М.К. Історія українського літературознавства: підручник. К.: ВЦ «Академія». 2010. 520 с.
4. Ткачук О.М. Наратологічний словник. Тернопіль : Астон, 2002. 173 с.
5. Ференц Н.С. Теорія літератури і основи естетики. К.: Знання, 2014. 511 с.

Додаткова література

1. Аверинцев С. С. Риторика и истоки европейской литературной традиции М.: Шк. яз.рус. культуры, 1996. 448 с. 38
2. Автор і авторство у словесній творчості :Зб. наук.праць / відп. ред. Н. М. Шляхова. Одеса :Поліграф, 2007. 412 с.
3. Арістотель. Поетика. Античні поетики. К., 2007. С. 27 64.
4. Ауэрбах Э. Мимесис. Изображение действительности в западноевропейской литературе. М., 2000.
5. Барт Р. Избранные.работы: Семиотика. Поэтика: Пер. с фр. М.: Прогресс, 1989.
6. Бахтин М.М. Эстетика словесного творчества. М.: Искусство, 1979. 424 с.
7. Белецький А.И. Избранные труды по теории литературы. М.: Просвещение, 1964.
8. Буало Н. Мистецтвопоетичне. К., 1967.
9. Винокур Г.О. О языке художественной литературы. М.: Высшая школа, 1991. 448 с.
10. Выготский Л.С. Психология искусства. М.: Педагогика, 1987. 344 с.
11. В'язовський Г.А. Віджиття до художнього твору: Літературно-критичнийнарис. К. : Рад. письменник, 1979. 237 с.
12. Гинзбург Л. Я. О психологической прозе. Л.: Худ.лит. ленинградский отдел, 1977. 443 с.
13. Гадамер Г. Герменевтика і поетика: Пер. з нім. К.: Юніверс, 2001. 288 с.
14. Гадамер Г. Актуальность прекрасного. М.: Искусство, 1991. 367 с.
15. Гачев Г.Д.. Ускоренное развитие литератур. М., 1964. 17.
16. Гегель Г. Эстетика в 4 т., М., 1977. т. 3 (Поэзия).
17. Гундорова Т. Проявлення слова. Дискурсія раннього українського модернізму. Постмодерна інтерпретація. Львів: Літопис, 1997. 297 с.
18. Грабович Г. Теорія та історія : „горизонт сподівань” і рання рецепція нової української літератури. До історії української літератури. Дослідження, есеї, полеміка. К. : Критика, 2003. С.46-129.
19. Деріда Ж. Письмо та відмінність. К.: Основи, 2004. 602 с.
20. Дидро Д. Эстетика и литературная критика. М.: Художественная литература, 1980.
21. Дима А. Принципы сравнительного литературоведения. М., 1977.

22. Дюришин Д. Теория сравнительного изучения литературы. 1979. 39
23. Еко У. Роль читача. Дослідження з семіотики текстів. Л.: Літопис, 2004.
24. Еліот Т. С. Функція літературної критики. Слово. Знак Дискурс. Львів, 2001, с. 86 – 94.
25. Женетт Ж. Фигуры. Работы по поэтике. В 2-х т. М.: Изд. им. Сабашниковых, 1998.
26. Жирмунский В. Теория стиха. Л., 1975.
27. Жирмунский В.М. Теория литературы. Поэтика. Стилистика. Л.: Наука, 1977. 408 с.
28. Жолковский А.К., Щеглов Ю.К. Работы по поэтике выразительности: Инварианты. Тема. Приемы. Текст: Сб. статей. М.: Прогресс; Универс, 1996. 343 с.
29. Зубрицька М. Homolegens: читання як соціокультурний феномен. Л.: Літопис, 2004. 352 с.
30. Ингарден Р. Исследования по эстетике. М.: Изд. иностр. л-ры., 1962. 572 с.
31. Кант И. Критика способности суждения. Сочинения в 6 т., М, 1966., т. 5.
32. Корман Б.О. Практикум по изучению художественного произведения. Ижевск, 1977. 72 с.
33. Кристева Ю. Избранные труды: Разрушение поэтики. М.: РОССПЭН, 2004. 654 с.
34. Лотман Ю. Внутри мыслящих миров. Человек. текст . семиосфера. история. М.: “Языки русской культуры”, 1999. – 464 с.
35. Мукаржовский Я. Исследования по эстетике и теории искусства. М.: Искусство, 1994. 606 с.
36. Наливайко Д. Искусство: направления, течения, стили. К., 1985.
37. Ніцше Ф. Народження трагедії з духу музики. Слово. Знак Дискурс. Львів, 2001, с. 55 – 72.
38. Піхманець Р. Психологія художньої творчості. К., 1991. 43.
39. Поль де Ман. Слепота и прозрение. СПб., 2002. 257 с. 44.
40. Потебня А.А. Эстетика и поэтика. М., 1976. 625 с. 45.
41. Рикёр П. Конфликт интерпретаций. М., 1995. 378 с.
42. Скорина Л.В. Аналіз художнього твору: Навчальний посібник для здобувачів гуманітарних спеціальностей (філологія, літературна творчість, журналістика). Тернопіль: навчальна книга. Богдан, 2013. 424 с.
43. Фізер І. Психолінгвістична теорія О.Потебні: метакритичне дослідження. К., 1993.
44. Французская семиотика: От структурализма к постструктурализму / Пер. с фр. и вступ. ст. Г.К. Косикова. М.: Издательская группа “Прогресс”, 2000. 467 с.
45. Фройд З. Поет і фантазування. Слово. Знак Дискурс. Львів, 2001, с. 109–118.
46. Фролова К. Аналіз художнього твору. К., 1975. 54.
47. Фуко М. Щотак автор? Слово. Знак Дискурс. Львів, 2001. С. 458 – 617.
48. Хайдеггер М. Исток художественного творения. Работы и размышления разных лет: Пер. с нем. М.: Гнозис, 1993. С. 47 – 120.
49. Шеллинг Ф.В. Об отношении изобразительных наук к природе. Сочинения в

- 2 т., М., 1989, т. 2.
50. Шкловский В.Б. О теории прозы. М.: Сов.писатель, 1983. 383 с.
 51. Эйхенбаум Б.М. О литературе: Работы разных лет. М.: Советский писатель, 1987. 544 с.
 52. Эко У. Отсутствующая структура: Введение в семиологию: Пер. с ит. СПб.: ТОО ТК «Петрополис», 1998. 432 с.
 53. Юнг К. Г. Архетип и символ. М., 1991.
 54. Якобсон Р. Избранные работы. М.: Прогресс, 1985. 456 с.

Словники, енциклопедії

1. Повернення деміургів. Плерома 3'98. Мала українська енциклопедія актуальної літератури. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 1998. 288 с.
2. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Гром'яка, Ю. Коваліва. К. : ВЦ «Академія», 2007. 752 с.
3. Руднев В. П. Словарь культуры XX века. Ключевые понятия и тексты. М.: Аграф, 1997. 384 с.
4. Ильин И. Постмодернизм. Словарь терминов . М. : ИНИОН РАН INTRADA, 2001. 384 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://westudents.com.ua/knigi/255-storya-ukranskogo-literuroznavstva-nankomk.html>
2. <http://poetry.uazone.net/> - бібліотека української літератури «Поетика»
3. <http://www.ukrplib.com.ua/> - бібліотека української літератури
4. [http://www.ukrcenter.com/Література/Група/18963/Сучасні–Український центр – Література](http://www.ukrcenter.com/Література/Група/18963/Сучасні–Український_центр_–_Література)
5. <http://litgazeta.com.ua/> – Українська літературна газета
6. <http://humanitas.ucsb.edu/shuttle/theory.html>
7. <http://littera.websib.ru/volsky/article.htm?>
8. <http://mirknig.com/.../1181436075-teoriya-liter>.
9. <http://obuk.ru/.../70857-teoriya-literatury-poyetika>
10. <http://pedved.ucoz.ru/publ/19>
11. <http://philologos.narod.ru/>
12. www.ilnan.gov.ua/ru/CALSU.htm
13. www.kodges.ru/100652-teoriya-literatury.html